Náučný chodník obcou Dobrá Niva

Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Zvolen
Geomorfologická jednotka:	Pliešovská kotlina
Geologická jednotka:	neogénne vulkanity
Chránené územie:	chránený areál Gavurky
Prístup:	bus Dobrá Niva, Jednota / vlak Dobrá Niva, zastávka a pešo asi 350 / 180 m k východu
Východisko:	Dobrá Niva, Námestie SNP, kultúrny dom
Trasa:	Dobrá Niva, Námestie SNP – Mlynská ul. – popri Neresnici a železnici k juhu – Dobronivský viadukt – Kopanica (497 m n. m.) – chránený areál Gavurky – Dobrá Niva, Námestie SNP
Dĺžka, prevýšenie:	9 km, prevýšenie 190 m
Čas prechodu:	3 h
Počet zastávok:	12
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2022

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Dobrá Niva, Námestie SNP 47/9, 962 61 Dobrá Niva, tel. 045 / 5382 352 a 0915 850 044

Poznámka: Náučný chodník vznikol v rámci projektu Rekreačno-náučný chodník Dobrá Niva 01, čo sa v niektorých zdrojoch uvádza aj ako názov chodníka.

Upozornenie: Trasa náučného chodníka križuje na južnom okraji Dobrej Nivy železničnú trať nechráneným priechodom.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Dobrá Niva. Obec v centre Pliešovskej kotliny na potoku Neresnica. Prvýkrát sa písomne spomína v roku 1254, kedy získala mestské práva. V tomto období tvorila s Babinou, Sásou a Pliešovcami spolok mestečiek, presadzujúci spoločné záujmy a práva. Začiatkom 15. storočia patrila panstvu Dobrá Niva (o hrade pri obci Podzámčok pozri samostatné heslo). Obyvatelia sa živili prevažne poľnohospodárstvom, pastierstvom, výrobou drevného uhlia a remeslami. Obci dominujú dva kostoly – pôvodne románsky trojloďový katolícky kostol sv. Michala archanjela z roku 1241, barokizovaný v 18. storočí, s nezachovanou fortifikáciou (1625), obrazom sv. Michala od J. A. Schmidta (1732) a susednou klasicistickou budovou fary a barokový tolerančný evanjelický kostol z roku 1785, s vežou dostavanou v roku 1865. V roku 1925 bola obec pripojená k železničnej trati Zvolen – Čata (cez Krupinu a Šahy) (premávka bola v rokoch 2003 – 2019 prerušená). Dobre sú zachované viaceré objekty ľudovej architektúry.

Chránený areál Gavurky. Chránené územie juhovýchodne od Dobrej Nivy na zvlnenej plošine na východnom okraji Pliešovskej kotliny vyhlásené v roku 1999 na ochranu biotopov európskeho významu Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), druhov európskeho významu a druhov národného významu. Územie zaberá jedinečný a v strednej Európe najrozsiahlejší komplex zachovaného riedkeho pasienkového dubového lesa, označovaného aj ako panónsky háj. V dôsledku dlhotrvajúcej pastvy v pôvodných svetlých dubových lesoch s prevahou duba letného (*Quercus robur*) vznikla mozaika pasienkov a krovín so solitérmi stáročných rozkonárených dubov, čiastočne formovaných a udržiavaných aj občasným orezávaním hrubých vetiev, tzv. pollardovaním. Pastva zanikla v druhej polovici 20. storočia a v lokalite bolo vybudované vojenské cvičisko s bunkrami (vojenské objekty sú dnes už odstránené, na mieste jedného bunkra je jazierko). Podstatná časť chráneného areálu je v rámci jeho súčasného manažmentu opäť pasená či kosená a umožňuje zachovanie niekoľkých stoviek vyše 200 rokov starých dubov, ktorých rozložité koruny poskytujú životný priestor pre vtáky (dutinové hniezdiče, napr. dudok, ďatle, sovy) i rôzne druhy bezstavovcov a netopierov. V podraste sa vyskytujú viaceré vzácne druhy rastlín, prevažne teplo- a suchomilné. Areál je zároveň rovnomenným územím európskeho významu (je súčasťou sústavy Natura 2000).

Hrad Dobrá Niva. Zrúcanina hradu na nápadnom vŕšku severne nad západnou časťou obce

Podzámčok vo východnom okraji Pliešovskej kotliny. Vznikol na ochranu obchodnej cesty zo Zvolena asi v druhej polovici 13. storočia, písomne sa spomína v roku 1305. Dôležitú úlohu zohral aj v čase tureckých výbojov. Bol centrom dobronivského kráľovského majetku až do 16. storočia, neskôr najdlhšie – v rokoch 1614 – 1804 – patril Esterháziovcom. Od konca 18. storočia pustol a zostala z neho iba severná stena hradného paláca. Veľmi dobre udržiavaný areál hradu je verejnosti voľne prístupný.

Pliešovská kotlina. Menšia, severo-južným smerom pretiahnutá kotlina v strede Slovenského stredohoria zhruba medzi Budčou, Dubovým, Bzovskou Lehôtkou a Podzámčokom. Na severe ju ohraničujú Kremnické vrchy, na západe Štiavnické vrchy, na juhu Krupinská planina a na východe Javorie. Budujú ju prevažne andezitové pyroklastiká, v severozápadnej časti bazalty a na juhu na styku s Javorím v okolí Pliešoviec vystupuje ako ostrov podložie, najmä mezozoické vápence, dolomity a kremence. Reliéf kotliny je mierne až silno zvlnený. V najjužnejšej časti ju preteká Krupinica, strednú časť odvodňuje Neresnica, ľavostranný prítok Slatiny, a severnú Suchý potok priamo do Hrona. V minulosti tu prevládali dubové a dubovo-hrabové lesy, ktoré zväčša nahradila orná pôda a lúky.

Názvy informačných panelov

1. Vitajte v Dobrej Nive
2. História Dobrej Nivy
3. Tradície a folklór v Dobrej Nive
4. Človek v prírode
5. Železničný viadukt „Šesť mostov“
6. Lesníctvo a poľovníctvo
7. Prírodné krásy okolia Dobrej Nivy
8. Gavurky 1 – zaujímavosti
9. Gavurky 2 – rastliny, živočíchy
10. Geografia a geológia obce
11. Slávikovci a evanjelický kostol
12. Katolícky kostol

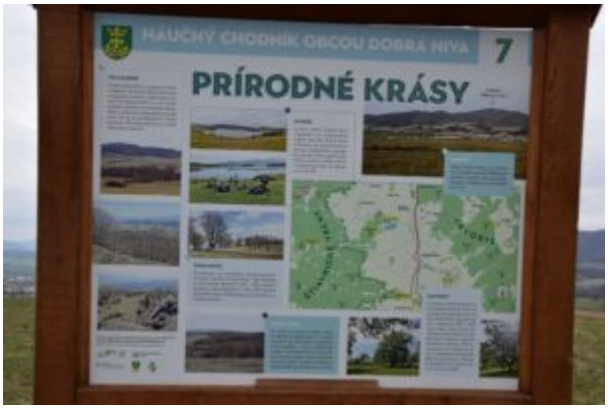

NÁUČNÝ CHODNÍK OBCOU DOBRÁ NIVA
7
PRÍRODNÉ KRÁSY

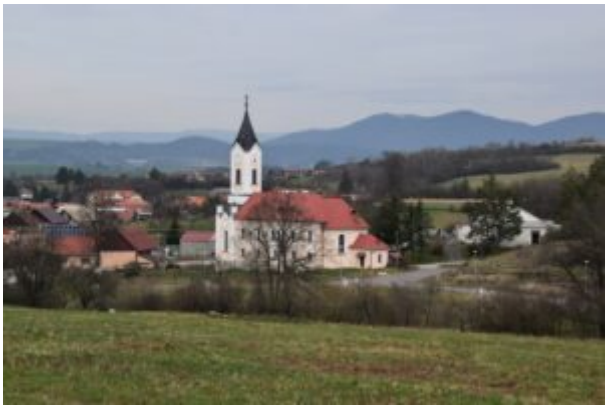

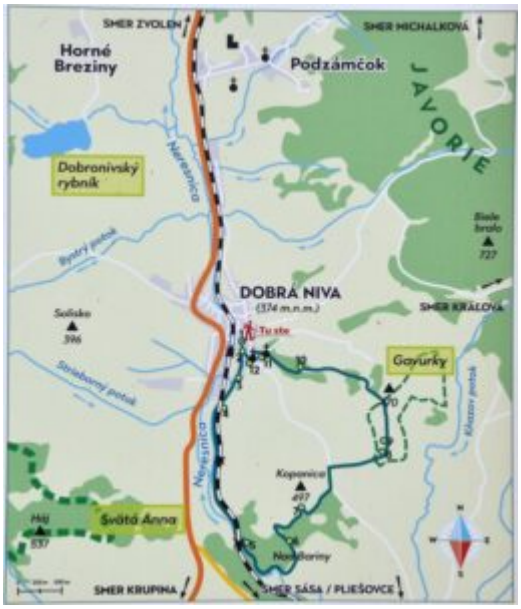

SMER ZVOLEN
SMER MICHALKOVÁ
Horné Breziny
Podzámčok
JAVORIE
Dobronivský rybník
Hanigovce
Biele bralo
727
Bystrý potok
DOBRÁ NIVA
(374 m.n.m.)
SMER KRÁĽOVÁ
Sošisko
396
Tu ste
Gavurky
Strakatý potok
Kopanica
497
Hlj
537
Svätá Anna
Nová Baňa
SMER KRUPINA
SMER SÁSA / PLIEŠOVCE

